

REMISSYTTRANDE

Datum

Dnr

1423-19-8.1

Aktbilaga

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
a.remissvar@regeringskansliet.se

Promemorian Förslag till en nationell institution för mänskliga rättigheter i Sverige (Ds 2019:4)

(Departementets diarienummer Ku2018/02102/DISK)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet. Genomgången av de förslag som läggs fram i promemorian och de överväganden som görs där har skett med de utgångspunkter som Justitiekanslern, utifrån sitt uppdrag, främst har att beakta.

Av utredningens direktiv framgår det att uppdraget har omfattat att lämna förslag på hur en nationell institution för mänskliga rättigheter kan inrättas vid en redan befintlig institution med beaktande av Parisprinciperna och den svenska konstitutionella ordningen.

Justitiekanslern har inte några invändningar i sig mot förslaget att inrätta institutionen som en ny myndighet under regeringen. Mot bakgrund av att förslaget inte innehåller en djupare analys av det behov som myndigheten är tänkt att fylla är det emellertid svårt att avgöra om verksamheten kommer att tjäna sitt syfte.

Det ses som positivt att institutionens arbete ska utgå ifrån rättsligt bindande källor och att vissa mer politiska instrument därmed huvudsakligen faller utanför uppdraget. Enligt förslaget ska de relevanta rättsliga källorna även inkludera av Sverige ratificerade konventioner och juridiskt bindande sedvanerätt, som delar av FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Det är i det sammanhanget välkommet att utredningen betonar vikten av att institutionen håller isär och är tydlig med de olika källornas juridiska status. Exempelvis bör ju ratificerade konventioner redan vara i överensstämmelse med svensk nationell rätt. I det avseendet är det också viktigt att betona den demokratiska aspekt som upprätthålls genom att riksdagen kan säkerställa att åtaganden enligt konventioner införlivas i svensk rätt på ett sätt som överensstämmer med den svenska rättsordningen.

Givet institutionens uppdrag instämmer Justitiekanslern i ställningstagandet att institutionen inte bör ges något tillsynsansvar. Institutionen förutses få en mycket begränsad betydelse för Justitiekanslerns uppdrag.

När det gäller institutionens föreslagna befogenheter (s. 143 f.) bör det tydliggöras vilka myndigheter som ska undantas från skyldigheten att lämna uppgifter och att infinna sig för överläggning. I den promemoria som utredningen hänvisar till avseende uttrycket ”organ som har domstolsliknande uppgifter” (Ds 2017:43, s. 45 f.) uppges det att artikel 6 i Europakonventionen kan tjäna som utgångspunkt. Det bör klargöras om Europadomstolens praxis ska vara avgörande för avgränsningen eller om ytterligare kriterier är relevanta vid bedömningen. Justitiekanslern har uppfattat det som att Justitiekanslerns verksamhet ska undantas från skyldigheten.

Ärendet har föredragits av Johanna van Rooij. I ärendets beredning har även byråchefen Anna Erman deltagit.

Mari Heidenborg